

Dosarul nr.3r-135/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecătorul V. Sanduța)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecătorii: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

10 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Alexandr Bernaz împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire
la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La 26 noiembrie 2018, Alexandr Bernaz a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) cu privire la
recunoașterea refuzului CNAS nr.B-2088/18 din 15 noiembrie 2018, ca fiind ilegal,
obligarea de a recalculca și achita cuantumul pensiei pentru vechime în muncă în
mărime de 80% din suma plăților lunare asigurate ale procurorului-șef al procuraturii
teritoriale în exercițiu, pentru perioada 5 aprilie 2013 până pe 31 iulie 2016, ținând
cont de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu cu 35%. (f.d. 1-4)

Prin hotărârea din 11 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,
acțiunea a fost admisă integral. (f.d. 35, 39-45)

La 29 ianuarie 2019, CNAS a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei
instanțe solicitând, admiterea acestuia, repunerea în termen a cererii de apel, casarea
hotărârii din 11 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea
unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Totodată, apelanta și-a rezervat dreptul de
a prezenta apelul motivat după ce va face cunoștință cu hotărârea motivată. (f.d. 38)

Prin încheierea din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă
cererea privind repunerea în termen legal a apelului și a fost declarat inadmisibil
apelul depusă de CNAS. (f.d. 50-52)

La 8 mai 2019 (prin intermediul oficiului poștal), CNAS a depus recurs
împotriva încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând, admiterea

recursului, repunerea în termen a apelului, casarea încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În susținerea recursului a invocat netemeinicia și ilegalitatea încheierii recurate, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material.

A precizat că examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii instanței de fond din 11 decembrie 2018 a avut loc în lipsa reprezentantului CNAS. Totodată, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a fost obligată să expedieze dispozitivul hotărârii în termen de 5 zile, însă în cazul dat copia hotărârii a fost recepționată de către CNAS abia la 28 ianuarie 2019.

În acest context recurenta CNAS a subliniat, că a solicitat repunerea în termen a cererii de apel în conformitate cu art.236 alin.(4) Cod de procedură civilă dar instanța de apel a aplicat prevederile art.116 Cod de procedură civilă, cu ce nu este de acord. (f.d. 59-60, 63)

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Codul administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului aliniat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că încheierea contestată a fost pronunțată la 9 aprilie 2019, adică după data intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este depus în termen, având în vedere faptul că, copia încheierii din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa părților la 19 aprilie 2019, ce se atestă prin copia scrisorii de însoțire nr.4519 (f.d. 53), însă confirmarea privind recepționarea acesteia de către recurenta la materialele dosarului lipsește.

Astfel, instanța de recurs consideră că, recurenta CNAS s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 8 mai 2019 (prin intermediul oficiului poștal), în termen. (f.d. 59-60, 63)

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul depus, prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de CNAS urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii judecătorești, este în drept să respingă recursul.

În conformitate cu art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Din materialele dosarului s-a stabilit că, prin hotărârea din 11 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Alexandr Bernaz împotriva CNAS cu privire la contestarea actului administrativ a fost admisă integral. (f.d. 35)

După cum se constată la caz, la 29 ianuarie 2019, CNAS a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe solicitând, admiterea acestuia, repunerea în termen a cererii de apel, casarea hotărârii din 11 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 38)

Prin încheierea din 9 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind repunerea în termen legal a apelului și a fost declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de CNAS. (f.d. 50-52)

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 236 alin. (1) din Cod administrativ, care statuează expres că instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere succesibilă de atac.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele Codului administrativ, care reglementează acțiunile instanței la faza respectivă a procesului și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor referitoare la termenul de depunere a cererii de apel.

Instanța de recurs relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandr Bernaz împotriva CNAS cu privire la contestarea actului administrativ, a fost pronunțat la 11 decembrie 2018. (f.d. 35)

Prin urmare, în speță termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 12 decembrie 2018, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 10 ianuarie 2019, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului, pe când cererea de apel nemotivată a fost depusă de CNAS abia la 29 ianuarie 2019 (f.d.38), peste 19 zile, fapt ce denotă depunerea apelului cu încălcarea termenului de declarare.

La caz se menționează că deși dispozitivul hotărârii a fost pronunțat în lipsa recurenței, acest fapt nu influențează termenul legal de depunere a apelului, or, prin lege CNAS era obligată să respecte termenul de contestare de 30 zile pentru declararea apelului, calculat de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, apreciind condițiile de depunere a cererii de apel prin prisma art.258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, apelul a fost depus de CNAS în afara termenului stabilit de lege și apelanta solicitând repunerea în termen de contestare nu a prezentat instanței probe, care ar confirma faptele pe care aceasta se întemeiază și suplimentar se recuperează acțiunile omise.

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care o persoană, din motive independente de voința ei nu a putut respecta un termen legal.

Argumentul invocat de către recurentă CNAS precum că, dispozitivul hotărârii primei instanțe i-a fost înmănat la 28 ianuarie 2019 și în termen de 30 de zile de la data când i-a fost comunicat dispozitivul hotărârii primei instanțe a depus cererea de apel, nu poate fi reținut, deoarece art. 232 alin. (1) din Codul administrativ și art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă nu condiționează termenul de 30 de zile de declarare a apelului din data aducerii la cunoștință a dispozitivului hotărârii, dar din data pronunțării acestuia.

În conformitate cu art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

În acest context, instanța de recurs subliniază că recurenta-apelanta CNAS a fost înștiințată în mod legal, contra semnătură despre ședința de judecată din 11 decembrie 2018 ce se atestă prin avizul de recepție nr.DS2035080148AS anexat la materialele cauzei (f.d 14) însă, conform procesului-verbal nu s-a prezentat în ședință (f.d 32).

Prin urmare, recurenta CNAS urma să depună diligența necesară de a se informa la ce fază de examinare se află procesul și, după caz, să facă cunoștință cu hotărârea pronunțată, să întreprindă măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la

instanță și să conteste în termenul legal hotărârea primei instanțe, fapt, însă, ignorat de recurentă, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

La acest capitol, instanța de recurs consideră necesar de a menționa și faptul că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Or, prin depunerea apelului la 29 ianuarie 2019, recurenta CNAS nu a respectat termenul legal de declarare a apelului, și atrage declararea apelului ca fiind inadmisibil.

În aceste circumstanțe, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție subliniază că instanța nu poate accepta o asemenea omisiune, or, ea contravine art. 27 Cod de procedură civilă (disponibilitatea în drepturi a participanților la proces) și art. 6 CEDO (dreptul la un proces echitabil).

În susținerea opiniei enunțate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (Ponomaryov versus Ucraina din 03 aprilie 2008), unde Curtea a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că, revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat, în special atunci când, ca în cazul de față, legea internă nu limitează în nici un fel marja de apreciere a instanțelor naționale fie cu privire la interval, fie cu privire la motivele de repunere în termen.

Instanța de recurs accentuează că, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că, prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în prima instanță și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide:

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu